

Zomersessie adviescommissie C&F 2022

Gemeente Utrecht

Ochtendprogramma

Tijdsplanning

0. Introductie	9.45- 9.55 uur
1. Basispresentatie	9.55-10.30 uur
2. Brainstormen	10.30-11.30 uur
3. Pauze	11.30-11.40 uur
4. Brainstormen	11.40-12.15 uur
5. Samenvatten en concluderen	tot 12.30 uur

Introductie

- Wat is jouw rol en inzet?

Inventarisatie aandachtspunten van adviescommissie (1/2)

- Inzicht (fotomoment) in wat al vastligt en structureel is en wat er verschuift (voorbeeld evenementen).
- De begroting gaat vaak over “grote brokken”, en sluit niet aan bij het detailniveau waar het in de raad over gaat.
- Raadsvoorstel over lokale media is een goed voorbeeld van hoe dekking en verschuiving inzichtelijk kan worden gemaakt.
- Behoeftte aan inzicht in de financiële en personele slagkracht, zijn ambities uitvoerbaar?
- Behoeftte aan inzicht in financiële positie met oog op dekkingsvoorstellen en risico-inschatting.
- Behoeftte aan inzicht in de financiële ruimte (welke kosten zijn beïnvloedbaar?)
- Consistentie tussen programma's ontbreekt.
- Programma-indeling met 17 programma's is net een te hoog aggregatieniveau, behoefte aan net iets meer detail.
- Passende indicatoren gebruiken om te meten of de doelstellingen gehaald zijn.
- Beoordeling van kosten (budget) versus baten (doelstelling, activiteit) mogelijk maken.
- Scenario's in beeld brengen, zodat politieke keuzes gemaakt kunnen worden.
- Aandacht voor het detailniveau van de begroting versus de omvang van de begroting.
- Samenhang tussen beleidscyclus en begrotingscyclus.
- Doelstellingen SMART formuleren, en effecten beter meten.
- Vereenvoudiging van het financiële deel van de begroting: begroting moet raad helpen bij haar controlerende taak.

Inventarisatie aandachtspunten van adviescommissie (2/2)

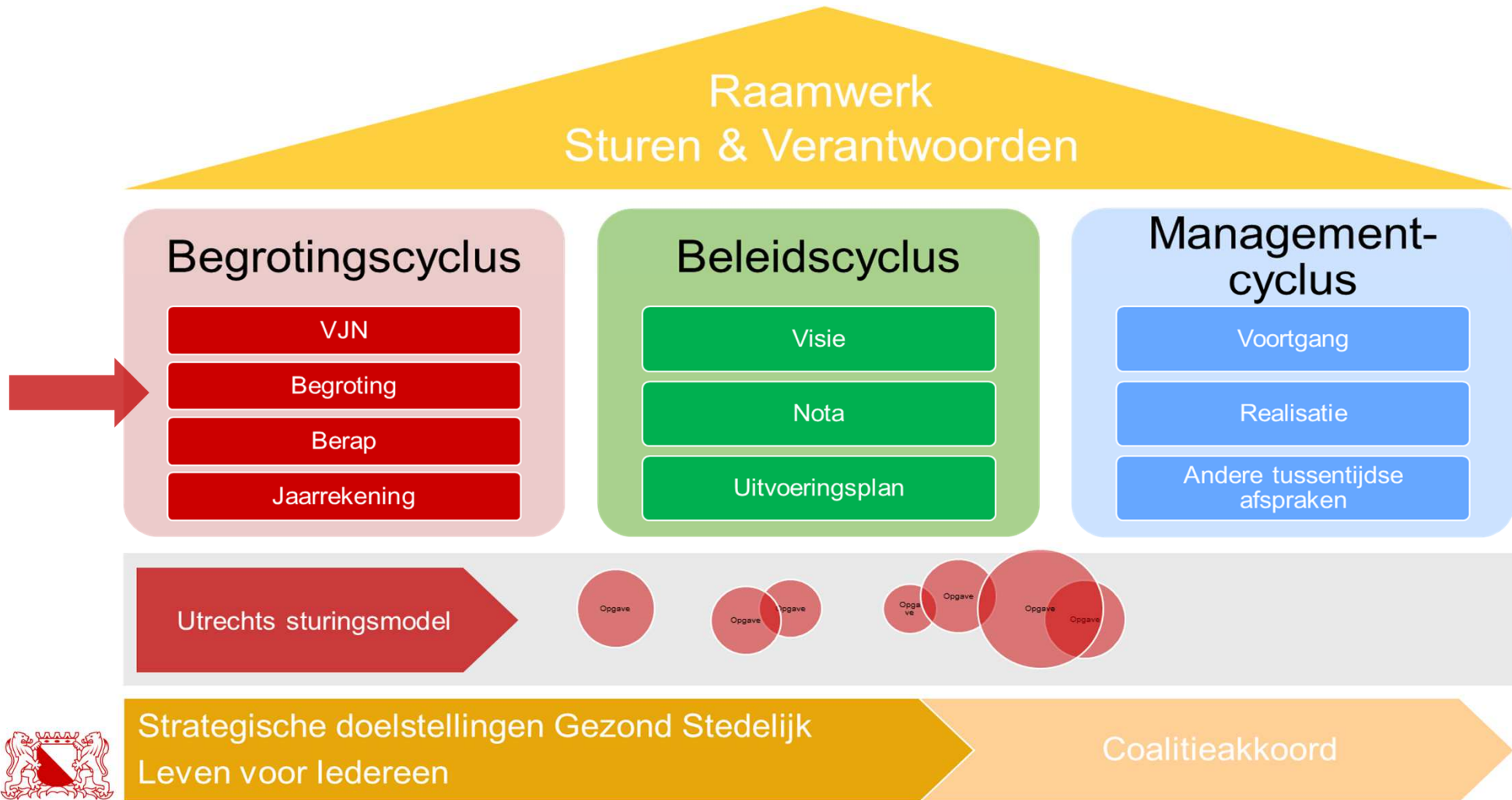
- Bij beleidsproducten meer inzicht geven in de financiële gevolgen. Teveel plannen zonder dekking.
- Evalueren om te leren: wat is de oorzaak van onderuitputting?
- Moment van aanbieden zorgvuldig kiezen, voorkom ondersneeuwen bij aanbieden tegelijkertijd met VJN (voorbeeld riolering).
- Verbeteren MPR: wat moet de raad besluiten, wat is veranderd t.o.v. vorig jaar, inzicht in kosten.
- Doorpraten over de nieuwe opzet van activiteiten met drie categoriën: wat doe we dit jaar, wat doen we altijd, meerjarige trajecten.

Basis

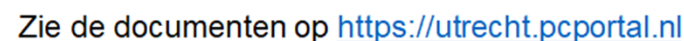
- Sturen en Verantwoorden

Sturing breder dan Begrotingscyclus

- *Begrotingscyclus dient optimaal ondersteunend aan effectieve sturing te zijn,*
- *op het niveau van de raad, college en organisatie*

Effectieve sturing

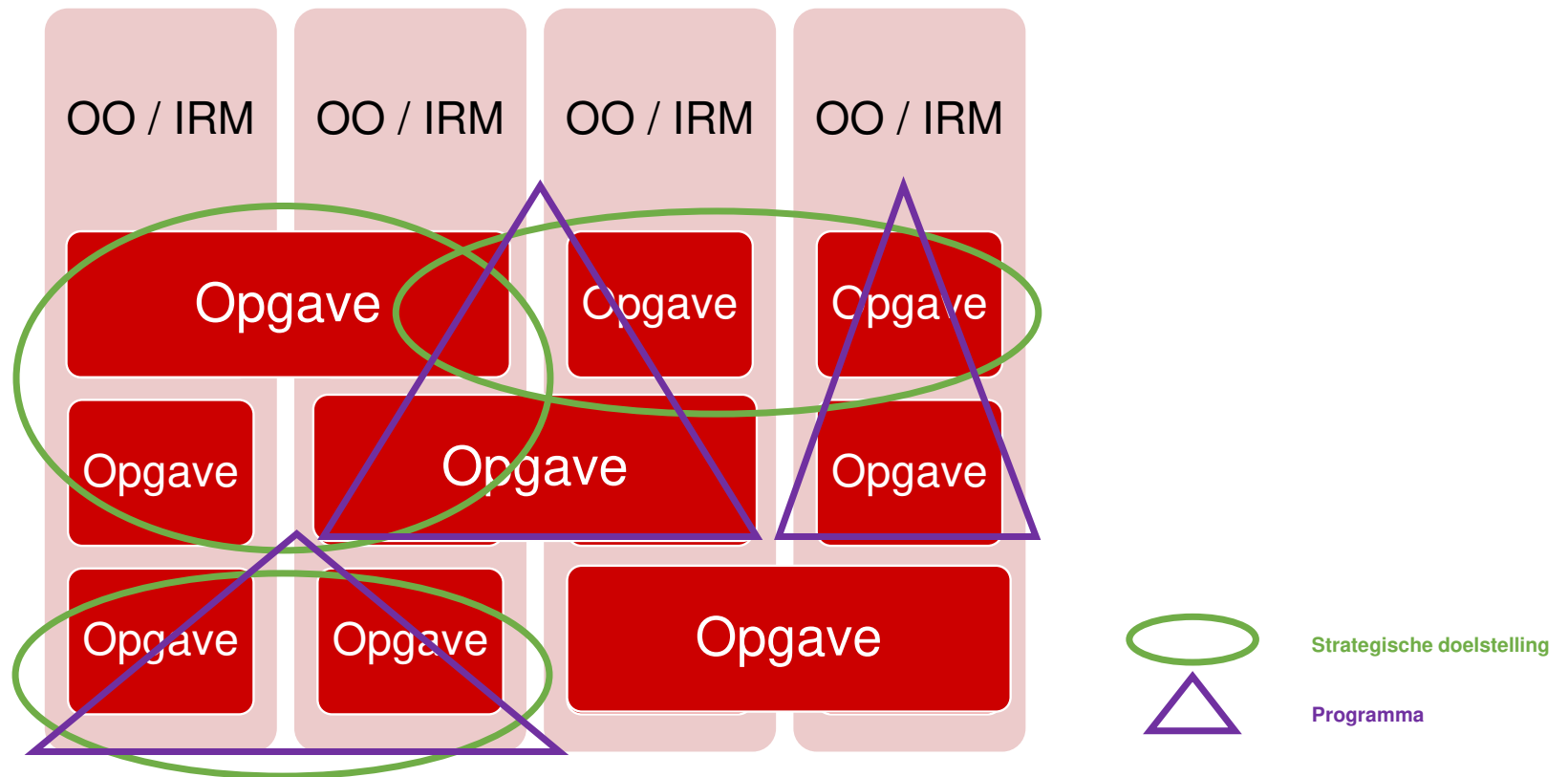
- Gemeentebreed geen eenduidig beeld van inhoudelijke doelstellingen waarop we sturen
- Meerdere sturingsmechanismen naast elkaar, zonder heldere samenhang:
 - Strategische lange termijn doelstellingen (Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen)
 - **Programmabegroting met programmadoelstellingen**
 - Beleidskaders, visies, nota's (aard van de documenten onduidelijk, van ambitie tot uitvoeringsplan)
 - Managementcyclus
 - Opgavengericht werken
 - Utrecht sturingsmodel

→ Dit belemmert de uitvoeringskracht van de organisatie, het college en de raad

- Veel vrijheid in beleidsvorming: stapeling van ambities
- Hoge werkdruk, ambtelijk en bestuurlijk
- Gebrekkig inzicht in resultaten ten opzichte van doelen en dus beperkt leren

Meerdere sturingsmechanismen naast elkaar

Dilemma's bij huidige opzet begroting

- Onevenredige verdeling van budgetten over programma's (van 16 miljoen tot 290 miljoen euro)
- Doelstellingen verdeeld over meerdere programma's:
 - Vastgoed (is verdeeld over o.a. de programma's Vastgoed, Onderwijs, Sport, Cultuur)
 - Duurzaamheid (onderdeel van diverse programma's)
 - Werk en economie (is verdeeld over de programma's Economie en Werkgelegenheid voor iedereen, en Werk en Inkomen)
- Bredere inzet nodig voor realiseren van ambitie binnen een programma: bv. Volksgezondheid en Duurzaamheid
- Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 als koers voor de ruimtelijke ontwikkeling, Groeien in balans onderdeel van meerdere programma's: Openbare ruimte en groen, Samenleven en Sport, Onderwijs, Cultuur, Maatschappelijke voorzieningen, Mobiliteit en Organisatie
- Coalitieakkoord met opgaven als kansengelijkheid, levendige en leefbare stad, klimaatcrisis en woningnood zijn onderdeel van meerdere programma's: Openbare orde en veiligheid, Gezondheid, Onderwijs, Wonen, Vastgoed, Economie.
- Rijk wil meer samenhang zien tussen de verschillende onderdelen in het gezondheidsbeleid, sport, bewegen en sociale basis. [Kabinet strooit met SPUK's voor gemeenten \(binnenlandsbestuur.nl\)](https://www.binnenlandsbestuur.nl/kabinet-strooit-met-spuks-voor-gemeenten)

Aspecten verbetering begrotingscyclus documenten

Stuurbaarheid

- Concrete programmadoelstellingen
- Duidelijke sturingslijn
- Effectindicatoren/verplichte BBV indicatoren
- Utrechts sturingsmodel
- Hoeveel geld geven we uit en hoeveel daarvan is beïnvloedbaar?

Leesbaarheid

- Inzicht
- Uniformiteit
- Informatie op hoofdlijnen
- Verdieping in beleidscyclus
- Visualisatie
- Voorkomen van dubbelingen

Verbetering stuurbaarheid

We werken tegenwoordig veel samen met externe partijen, bv bij de wooncrisis, de klimaattransitie, de problematiek in de jeugdzorg, de ondermijning en inburgering.

Hierdoor:

- Volstaat het niet meer om vanuit het eigen organisatieperspectief te handelen,
- daarom sturen we de laatste jaren steeds meer op opgaven,
- gevolg is dat we onze onderliggende sturingsmechanismen moeten aanpassen
- en leren dat meer informatie niet per definitie leidt tot betere sturing

Verbetering leesbaarheid (1/2)

Bij de programmabegroting 2023 gaan we uit van:
(raadsbrief 5 juli 2022)

Uniforme structuur voor alle programma's op basis van onderstaande indeling

- Ambitie
- Wat willen we bereiken?
 - Samenvoeging van de verschillende niveaus doelstellingen in 2022 tot één niveau in 2023.
- Wat gaan we daarvoor doen?, onderverdeeld naar
 - Wat doen we dit jaar
 - Wat doen we altijd
 - Meerjarige trajecten
- Wat mag dat kosten?
- Overig
 - Overzicht van risico's en beheersmaatregelen per programma
(toegelicht in adviescommissie d.d. 3 september 2021)

Verbetering leesbaarheid (2/2)

Bij de programmabegroting 2023 zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd in het hoofdstuk Paragrafen:

- Samenvoeging van de onderdelen Weerbaarheid en Wendbaarheid en Weerstandsvermogen en Risico's tot één nieuw onderdeel Financiële positie. (wijziging toegelicht in adviescommissie d.d. 3 september 2021)
- Toevoeging van een risicoprofiel per partij bij het onderdeel Verbonden partijen.
- Verbetering van de leesbaarheid van het onderdeel Investerings.

Illustratie (1/2)

Beleidscyclus	Documenten	
Visie	• <u>Koersdocument Ruimtelijke strategie Utrecht 2040</u>	• <u>Koersdocument Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen</u>
Nota	• <u>Mobiliteitsplan Utrecht 2040</u> • <u>Woonvisie Utrecht beter in balans</u>	• <u>Nota Grenzen Stellen Perspectief Bieden</u>
Uitvoeringsplan	• <u>Meerjaren Perspectief Ruimte</u>	• <u>Uitvoeringsprogramma Integraal veiligheidsplan</u>

Illustratie: Nota Grenzen stellen, perspectief bieden

Beleid

Begroting

Doelstelling

1. Het Utrechts veiligheidsniveau is erop gericht het veiligheidsniveau van 2018 tenminste te behouden

2022 was het laatste jaar van het huidige Integraal Veiligheidsplan (2019-2022). Onlangs is u een raadsvoorstel voor een nieuw IVP (Veiligheidsagenda 2023-2026) aangeboden met bijbehorende prioriteiten voor de jaren 2023 en verder. De hierboven opgenomen doelstelling is tot eind 2023 en daarom zijn in de programmabegroting 2023 nog geen prioriteiten/doelstellingen voor 2024 en verder opgenomen. Bij de voorjaarsnota worden de huidige doelstellingen en prioriteiten bijgesteld op basis van de nieuwe Veiligheidsagenda 2023-2026.

- Veilige wijken. Samen met onze partners investeren we in het vroegtijdig oppakken van signalen van problematische vormen polarisatie / maatschappelijke onrust. Met snelle en zichtbare interventies zetten we in op het tegengaan van verschillende vormen van hardnekkige overlast, waaronder verkeersoverlast. Daarnaast investeren we in de voorbereiding op complexe crises en gedegen voorbereiding op demonstraties en evenementen. We versterken en breiden de lokale PGA en Top X uit om personen die een (hoog) risico vormen de juiste zorg en begeleiding te bieden om onveilige situaties en overlast te voorkomen.
- Het stellen van grenzen en het bieden van perspectief om de ontwrichtende effecten van (drugsgerelateerde) criminaliteit tegen te gaan. Zoals uitgebreid beschreven in de door de raad in december vastgestelde nota 'Grenzen stellen, perspectief bieden'. We zetten hierbij in op het doorbreken van criminele carrières en het doorbreken van criminele geldstromen.

Effect Indicatoren						
	Nulmeting	Realisatie 2021	Doelstelling 2022	Doelstelling 2023	Doelstelling 2024	Doelstelling 2025
Doelstelling 1	Het Utrechts veiligheidsniveau is erop gericht het veiligheidsniveau van 2018 tenminste te behouden					
Gelijk of minder misdrijven in Utrecht	Peiljaar 2018: 26.618	22.137	gelijk of minder dan het peiljaar	gelijk of minder dan het peiljaar	gelijk of minder dan het peiljaar	gelijk of minder dan het peiljaar
Een gelijk of beter gevoel van veiligheid in de eigen buurt	Peiljaar 2018: 71%	70%	gelijk of minder dan het peiljaar	gelijk of minder dan het peiljaar	gelijk of minder dan het peiljaar	gelijk of minder dan het peiljaar

Illustratie (2/2)

Begrotingscyclus: <Sneak preview BEGROTING 2023>

Brainstormen

Film Inleiding Tom Overmans (adviescommissie 2021)

1. Welke financiële informatie is wenselijk in de begroting (detailniveau)?

- Detailniveau MO (4 thema's) en W&I passend, maar sluit niet goed aan op de opgaven zoals die in de raad worden besproken. Bijvoorbeeld schuldenaanpak, werk naar werk.
- Detailniveau veiligheid is te hoog.
- Informatie op productniveau staat in de begroting op de website, maar niet in de pdf versie van de begroting (te gedetailleerd).
- Voorgaande jaren moeten beter vindbaar zijn.
- Budgetten niet persé koppelen aan doelstellingen (aan activiteiten?)/ doelstellingen anders formuleren.

2. Wat hoeft niet meer in de begroting?

Voorkom lange teksten

- Samenvatting per programma weglaten
- Samenvatting van visie weglaten, verwijzing volstaat
- Toelichting op plannen, hoort in beleidscyclus

Verdere suggesties

- Doelstelling in één zin, bedrag koppelen aan doelstelling
- Minder programma's?
- Relatie tussen indicatoren en budget
- Inzicht in onderscheid: wat is er anders, wat is wettelijk...

3. Wat is nodig om meer zicht te krijgen op de uitvoeringskracht?

- Begin met SMART geformuleerde doelstellingen.
- Voer een (beknpte) uitvoeringstoets uit (naar het voorbeeld van het rijk):
 - financieel, juridisch, personeel, externe factoren,
 - raad informeren als uitkomst uitvoeringstoets “negatief” is.
- Leg scenario's voor, met aandacht voor invloed van externe factoren.
- Aandachtspunt: uitvoeringsplannen worden niet voorgelegd aan de raad, daarom behoefte aan meer informatie tbv besluitvorming over visies.
- In raadsvoorstellen explicieter maken wat de raad beslist als zij instemmen met een visie.

Samenvatten en concluderen

